

is er altijd nodig geweest. Het is niet de eerste keer dat een cultuur totaal ten onder gaat. Wij hebben de opdracht zoveel mogelijk te proberen onze kennis door te geven. Ik zie dat niet als bewaring, maar als erfenis."

Kunnen de mensen die de artistieke cultuur hebben voortgebracht, modellen ontwerpen voor een samenleving?

"Er is een bepaald moment waarop ieder artiest politiek wordt. Bertold Brecht heeft dat ooit gezegd. Men kan niet aan kunst doen zonder maatschappelijke en politieke ideeën. Het theater impliceert noodzakelijkerwijze een bepaald maatschappelijk model. De theaters die op dit moment het best functioneren, zijn die waar de equipe en de democratische geest het grootst zijn, zonder de druk van een grote administratieve hiërarchie."

Waar iemand aan de leiding zijn medewerkers kan stimuleren.

"Of een groep van personen."

In de theatergeschiedenis worden de hoogtepunten altijd bepaald door individuen die enthousiaste medewerkers rond zich wisten te scharen.

"Maar dat individu was alleen de uitdrukking van een gemeenschappelijk denken."

Antroposofie

"Ik ben de laatste twee-drie jaar veel met antroposofie bezig geweest. Ik zou daar diep kunnen op ingaan, maar ik wil hier alleen een paar dingen aanstippen. In het begin van deze eeuw heeft Rudolf Steiner theorieën ontwikkeld die heel interessant zijn, m.n. dat hij in een zeer gemechaniseerde wereld weer aandacht besteedt aan niet met de vijf zintuigen verifieerbare zaken en weer verbanden legt in de hele mechaniek van de wereld. Hij gelooft in het bestaan van een spirituele naast een materiële wereld, waarbij de materie noodzakelijk is voor de verdere evolutie van de spirituele wereld."

"Ik heb via Steiner ook meer mensenkennis verworven. Als je een klein beetje Steiner bestudeert, begin je de mensen veel beter te kennen. Je ziet b.v. dat geen enkele ontmoeting toevallig is omdat er verwantschappen bestaan. Dat gaat ook gepaard met het geloof in de reïncarnatie. Ik heb dat sterk ondervonden bij de dood van mijn moeder. Het is de eerste keer dat ik met de dood werd geconfronteerd. Ik heb een ongelooflijke angst gehad om zelf te sterven, er was een ongelooflijk sterk appél."

"Antroposofie is slechts een methode om te leven. Het is niet de ultieme waarheid, maar ze kan wijzen op een gedeelte van de waarheid."

"Ik ben sinds drie maanden bezig met Chinese geneeskunde. Ik ontdek energieën die ik nooit gehad heb, een concentratievermogen dat ik de laatste twintig jaar niet meer had. Ik werk 16 uur per dag en meer."

Je gelooft dus in een aantal niet rationeel verklaarbare waarden?

"Ik merk dat er bepaalde dingen zijn waarbij de wetenschappelijk, rationele manier om de wereld te benaderen te kort schiet. Dat is geen geloof, dat is een ervaringsgegeven. Zo is er de hele wetmatigheid van de gulden snede bijvoorbeeld. Merkwaardig is dat een kamer met een gulden snede altijd een perfecte akoestiek heeft. De Filharmonie van Berlijn is de enige moderne concertzaal met een prachtige akoestiek. Zij is gebouwd door een antroposoof. Dat geeft toch te denken!"

Het is laat geworden. De tijd die voor dit interview is voorzien, is lang uitgelopen. Mortiers secretaresse heeft de intercom ingeschakeld, zodat we de generale repetitie van Donizetti's *L'Elisir D'Amore* rechtstreeks kunnen volgen. Op de vijfde verdieping, in de kleine cel waar het beleid van de opera wordt uitgedacht, hangt nervositeit: zal de produktie van eenzelfde steile kwaliteit zijn als de Mozartcyclus? We besluiten eens te gaan kijken.

Pol Arias, Johan Thielemans, Klaas Tindemans, Luk Van den Dries

Gerard Mortier

geboren in Gent, 25 november 1943. Hij studeerde aan de Universiteit van Gent.

1961-1966, doktor in de rechten, 1966-1967, licentiaat pers- en communicatiewetenschappen.

loopbaan:

Festival van Vlaanderen, 1968-1972 als assistent van Jan Briers. Deutsche Oper am Rhein, Düsseldorf, 1972-1973

Leiter des künstlerischen Betriebsbüros

Oper der Stadt Frankfurt am Main, 1973-1977

Stellvertretender Operndirektor Hamburgischen Staatsoper, 1977-1979 Künstlerischer Betriebsdirektor Théâtre National de l'Opéra de Paris, 1979-1981

Conseiller technique à la programmation

Nationale Opera, Brussel, vanaf 1 juli 1981 algemeen directeur

